

Naturreservatet Isgärde

Beslut, skötselplan och bevarandeplan

Nytt beslut för naturreservatet Isgärde i Mörbylånga kommun i Kalmar län

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar att ändra syftet med naturreservatet Isgärde samt beslutar om nya föreskrifter. Länsstyrelsen fastställer även en ny skötselplan för naturreservatet och bevarandeplan för Natura 2000-området Isgärde.

Länsstyrelsens nya beslut ersätter det hittills gällande reservatsbeslutet. I samband med att det nya beslutet vinner laga kraft upphäver Länsstyrelsen Länsstyrelsens beslut den 1997-07-08 om bildande av Isgärde naturreservat i Mörbylånga kommun (Dnr 231-4966-95).

Det här beslutet riktar sig till dig som är fastighetsägare eller har en annan rättighet i området, som till exempel fiskerätt, jordbruksarrende, jakträtt eller ledningsrätt.

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Isgärde
NVR-id:	2002672
Län:	Kalmar
Kommun:	Mörbylånga
Församling/socken:	Glömminge
Natura 2000-område som berörs:	Isgärde (SE0330141)
Lägesbeskrivning:	Reservatet ligger ca 2 km nordost om Glömminge kyrka.
Fastigheter:	Se bilaga 3, sakägarförteckning
Ägarkategori:	Enskilda
Areal:	9,1 ha
Förvaltare av naturreservatet:	Länsstyrelsen Kalmar län

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara, vårda, utveckla och återställa naturmiljön trädklädd betesmark. Naturmiljöernas ekosystem med dess strukturer och funktioner samt en rik biologisk mångfald ska bevaras och utvecklas.

2025-09-24

Reservatet ska också bidra till att hotade, sällsynta och missgynnade arter bevaras och helst ökar för att långsiktigt kunna fortleva. Inom ramen för ovanstående är reservatets syfte också att ge möjlighet till naturupplevelser.

För att tillgodose syftet med naturreservatet behövs:

- Att områdets skyddsvärda naturmiljöer bevaras genom föreskrifter som reglerar jord- och skogsbruk och olika typer av exploatering
- Restaurering av trädklädd betesmark.
- Upplag i samband med skötselåtgärder
- Främjande av ek, lind och andra ädellövträd med inslag av luckor och gläntor
- Frihuggning av vidkroniga, grova eller äldre träd framförallt ek och gammal hassel.
- Främjande av ett varierat buskskikt.
- Utveckling av trädens och buskarnas åldersfördelning, artmässiga variation och förekomst av död och döende ved av olika trädslag, nedbrytningsstadier och grovlekar.
- Att besökare informeras om reservatets natur- och kulturvärden.

Skälen för beslutet

De prioriterade bevarandevärdena är områdets höga naturvärden knutna till ek- och hasselrik ädellövskog med rik förekomst av gamla och grova träd och buskar. Olikåldrighet i trädskiktet, träd i olika grader av solexponering, mulmträd, död och döende ved i olika nedbrytningsstadier och grovlekar, blomrika gläntor och brynmiljöer samt en hög artrikedom med många rödlistade arter utgör viktiga strukturer. Området ska utvecklas till en betespräglad ädellövskog med variation av ljusöppna och skuggiga partier. Reservatet utgör en värdefull del av Mittlandsskogen, som är ett av norra Europas största sammanhängande lövskogsområde och ett av Sveriges artrikaste landområden.

Reservatet har under de senaste decennierna vuxit igen. Ett nytt beslut behövs för att möjliggöra restaurering, frihuggning av ekar, skapande av gläntor och återupptaget bete.

Detta beslut innebär att reservatsbeslutet som fattades 1997-07-08 med ärendenummer 231-4966-95 upphävs. För att upphäva ett sådant beslut krävs synnerliga skäl. Länsstyrelsen bedömer att det nya beslutet innebär ett lika starkt skydd som tidigare och möjliggör den skötsel som krävs för att uppnå ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper och arter som legat till grund för bildandet av naturreservatet och utpekandet av Natura 2000-området. De synnerliga skälen för upphävandet anses därmed vara uppfyllda.

Beskrivning av reservatet

Området ligger i den västra utkanten av Mittlandsskogen. I väster och norr om området sträcker sig ett öppet odlingslandskap med odlad åkermark.

Reservatsområdet har tidigare varit inägomark som hävdats som slåtteräng. Därefter har marken betats fram till 1960-talet. Plockhuggning av enstaka träd för virke och ved till husbehov har förekommit historiskt och även efter att reservatet bildades.

Större delen av skogen består av ett äldre ädellövskogsbestånd. Trädskiktet är artrikt och domineras av medelgrov ek och lind med inslag av lönn, lundalm, vresalm och klibbal. I övrigt förekommer vårtbjörk, oxel, apel och enstaka tall och gran. I fuktigare delar växer flerstammig klibbal och glasbjörk. Merparten av beståndet är relativt slutet med rikligt med liggande död ved, av framför allt ask. Spår av hamling finns på enstaka äldre lindar.

Buskskiktet är ställvis tätt och domineras av hassel och hagtorn med inslag av brakved, berberis, slån och skogskornell. Hasseln är i vissa partier gammal med grova stammar.

Kärlväxtfloran är rik med förekomst av ett flertal lundväxter. Bland dem kan nämnas olika sippor, tandrot, Sankt Pers nycklar, strävlost, vårärt, ormbär, storrams och underviol.

Reservatet är rikt på epifytiska lavar, mossor och vedsvampar. Här förekommer till exempel olivklotterlav, mjölig klotterlav, oxtungsvamp, fläckticka och stinkbrosking. Bland signalarterna finns bland annat slät lönnlav, grov baronmossa och platt fjädermossa.

I området finns flera hotade mykorrhizasvampar som endast har ett fåtal förekomster i landet. Till exempel praktspindling, ametistspindling, sötdoftande spindling och sockelspindling. Bland nedbrytarna kan den sällsynta flikmurklan nämnas. Varma lägen och bryn är viktiga strukturer för dessa arter.

Reservatsföreskrifter

För att uppnå syftet med naturreservatet får Länsstyrelsen besluta om föreskrifter. Föreskrifterna är uppdelade i A-, B-, och C-föreskrifter. A-föreskrifter förbjuder viss verksamhet och riktar sig till markägare och övriga sakägare. B-föreskrifter beskriver vilken skötsel som markägare och sakägare ska tåla. C-föreskrifter är ordningsföreskrifter som riktar sig till både markägare/sakägare och allmänheten.

Länsstyrelsen föreskriver följande:

A. Föreskrifter om inskränkningar i markägares och annans sakägares rätt inom naturreservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. Avverka, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar.
2. Bedriva täkt, gräva, spränga, borra, schakta, fylla ut eller annan markberedning.
3. Dämma, dika, leda bort vatten eller på annat sätt påverka hydrologin.
4. Tippa eller anordna upplag.
5. Uppföra eller utöka byggnad, ledning, mast, vindkraftverk eller annan anläggning.
6. Anlägga väg eller parkeringsplats samt bredda eller belägga befintlig väg.
7. Uppföra stängsel eller annan hägnad för annat än djurhållningens behov.
8. Använda bekämpningsmedel, kalka eller tillföra växtnäringssämnen.
9. Plantera, så eller införa växter, djur eller andra organismer.
10. Tillskottsutfodra betesdjur.
11. Använda ivermektinbaserade preparat på betesdjur då de uppehåller sig inom reservatet, annat än vid direkt veterinär rekommendation.
12. Ta bort eller skada stengärdesgård eller odlingsröse.

Det är förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

13. Rensa diken.
14. Anlägga vandringsled eller spång.

B. Föreskrifter om markägare och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. Rövning och utmärkning av naturreservatets gräns.

2025-09-24

2. Anläggande och underhåll av en parkeringsplats i anslutning till reservatets norra del, en informationstavla i anslutning till parkeringsplatsen samt andra enklare tillgänglighetsanordningar och anläggningar som till exempel vandringsled, stängselgenomgångar och stättor. Eventuell iordningsställande av vandringsled i område A skall utföras i samråd med fastighetsägarna.
3. Naturvårdande skötsel i huvudsak i form av:
 - Åtgärder för att restaurera, nyskapa och underhålla trädklädda betesmarker så som stängsling, bete och slåtter.
 - Åtgärder för att gynna föryngring av ädellövträd som till exempel luckhuggning, naturvårdsröjning och fällindelning.
 - Åtgärder för att gynna och utveckla trädens åldersfördelning genom till exempel veteranisering.
 - Åtgärder för att bevara och förstärka inslaget av solexponerade, betespräglade, grova och gamla träd genom friställning och liknande åtgärder.
 - Åtgärder för att bevara och gynna ett värdefullt buskskikt och tillskapande av brynmiljöer genom röjning av öppna stråk och gläntor.
 - Åtgärder för att gynna död och döende ved som till exempel fällning, ringbarkning, hamling och toppkapning.
 - Åtgärder för att gynna hotade arter knutna till reservatets livsmiljöer
 - Upplag av ved och ris.
4. Genomförande av undersökningar av djur-, svamp- och växtarter samt mark- och vattenförhållanden.
5. Beskrining eller fällning av träd som utgör en risk för skada på människor och egendom.
6. Användning av vägar i den utsträckning som behövs för att utföra skötselåtgärder
7. Åtgärder mot invasiva eller främmande arter.

C. Ordningsföreskrifter

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. Skada eller störa däggdjur och fåglar, klättra i boträd eller uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt.
2. Medföra okopplad hund i betesmark där det finns betesdjur.
3. Bryta kvistar, föra bort eller skada levande eller döda träd och buskar.

2025-09-24

4. Plocka mossor, lavar eller vedlevande svampar, utöver enstaka exemplar för artbestämning.
5. Gräva eller dra upp kärlväxter.
6. Starta och landa med luftfartyg, som till exempel drönare.

Det är förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

7. Samla in insekter eller andra ryggradslösa djur med fällor som är konstruerade för att döda.
8. Placera ut skylt, tavla, affisch, konstföremål, orienteringskontroll, snitsel, markering eller liknande.
9. Genomföra tävling, evenemang eller likvärdig organiserad verksamhet.

Undantag från föreskrifter

Föreskrifterna under A och C utgör inte hinder för förvaltaren eller den som förvaltaren uppdrar åt, att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå reservatets syfte och som framgår av föreskrifterna under B ovan.

Föreskrifterna under A och C hindrar inte sjukvården, räddningstjänsten, kustbevakningen eller polisen samt personer på uppdrag av dessa att utföra nödvändiga åtgärder vid insatser.

Utan hinder av föreskriften A 1 och C 3 har fastighetsägare och jordbruksarrendator rätt att röja bort träd och buskar av igenväxningskaraktär klenare än fem cm i brösthöjd längs stängselgata, brukningsvägar samt i anslutning till åkermark. Innan sådan åtgärd utförs ska godkännande fås av Länsstyrelsens reservatsförvaltare.

Utan hinder av föreskriften A 1 och C 3 får träd som fallit ned över befintliga vägar, leder, stängsel, åker-, betes- eller slåttermarker beskäras eller flyttas tillbaka till lämplig plats i naturreservatet.

Utan hinder av föreskriften A 1 och C 3 får träd som inom snar framtid riskerar att falla ned över befintliga vägar, leder, stängsel, åker-, betes- eller slåttermarker beskäras eller tas ned och flyttas till lämplig plats i naturreservatet. Innan sådan åtgärd utförs ska godkännande fås av Länsstyrelsens reservatsförvaltare. Träd som fallit ned utanför reservatsgränsen behöver inte lyftas tillbaka till reservatet. Grenar som hänger ut över reservatsgränsen får kapas.

2025-09-24

I område 1 markerat på beslutskarta (bilaga 2) har fastighetsägaren rätt att utan hinder av föreskrifterna A1 och C3 upparbeta och ta ut träd som fallit eller hotar att falla ned över stängsel, väg, åkermark eller dike

I område 1 markerat på beslutskarta (bilaga 2) har fastighetsägaren rätt att utan hinder av föreskriften A 1 avverka vissa träd för uttag av virke för husbehov. Avverkningen får ske i form av plockhuggning av enstaka spridda träd. Det årliga uttaget får uppgå till den årliga tillväxten dvs högst 20m³sk, i område 1, per år. I första hand avverkas björk, klen ask, ek eller asp. Träd av arterna ask, ek eller asp som är grövre än 20 cm i brösthöjd bör normalt inte avverkas. Enstaka grövre träd, främst ask, som skall användas för annat ändamål en brännved kan dock avverkas efter samråd med naturvårdsförvaltaren. Barrträd får avverkas i obegränsad omfattning. Lövträd av arterna avenbok, fågelbär, lind, lönn, oxel och sälk samt samtliga almarter bör normalt sparas. Enstaka träd av dessa arter kan dock avverkas om det är motiverat av naturvårdsskäl. Döda eller döende träd, vindfällan och lågor sparas. Virkestransporter skall ske på sådant sätt och vid sådan tid att skador på mark och vegetation inte uppkommer. Utsyning av träd som skall avverkas skall göras i samråd med naturvårdsförvaltaren. Anmälan skall göras till Länsstyrelsen minst sex veckor innan igångsättning.

I område 1 markerat på beslutskarta (bilaga 2) har fastighetsägarna rätt att utan hinder av föreskriften A 1 och A 14 vid behov utföra rensning av kanalen längs reservatet västra gräns samt utföra röjning av kanalvallen.

I område 2 markerat på beslutskarta (bilaga 2) har fastighetsägaren rätt att utan hinder av föreskriften A 1 avverka vissa träd för uttag av brännved för husbehov. Avverkningen skall ske i form av plockhuggning av enstaka spridda träd. Den årliga avverkningen inom fastighetsdelen får högst uppgå till den årliga tillväxten det vill säga högst 5 m³sk, i område 2, per år. I första hand avverkas björk, i andra hand där björk ej förekommer, klen ask, ek eller asp. Träd av arterna ask, ek eller asp som är grövre än 20 cm i brösthöjd får ej avverkas. Barrträd får avverkas i obegränsad omfattning. Avverkning/röjning av buskskiktet (hassel, hagtorn, med flera arter) får endast göras för att möjliggöra/underlätta fällning av träd eller för att öka framkomligheten med transportfordon. Utsyning av träd som skall avverkas skall göras i samråd med naturvårdsförvaltaren. Anmälan skall göras till Länsstyrelsen minst sex veckor innan igångsättning. Lövträd av arterna avenbok, fågelbär, lind, lönn, oxel och sälk samt almarter ska sparas. Döda eller döende träd, vindfällan och lågor sparas med undantag av träd som fallit eller hotar att falla ned över stängsel väg eller åkermark.

Föreskriften A 11 (tillskottsutfodra djur) gäller inte tillfällig tillskottsutfodring vid speciella tillfällen så som extrem torka, in- och utställning samt

2025-09-24

vinterbete efter godkännande från förvaltaren. Undantaget gäller endast om utfodring utanför reservatet inte är praktiskt möjlig.

Föreskrifterna C 1 och C 8 gäller inte jakträttsinnehavare vid jakt.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Beslutet grundar sig på miljöbalken:

- 7 kap. 4 § (syftet med naturreservatet)
- 7 kap. 5 § (nya skäl och inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden)
- 7 kap. 6 § (förpliktelse att tåla visst intrång)
- 7 kap. 7 § (upphävande av tidigare beslut)
- 7 kap. 30 § (ordningsföreskrifter)

Samt förordningen (1998:1252) om områdesskydd.:

- 3 § (upprättande av skötselplan)
- 17 § (upprättande av bevarandeplan)
- 22 § (länsstyrelsen får meddela ordningsföreskrifter)

Upplysningar

Utöver föreskrifterna under A och C gäller även annan lagstiftning, bl.a. miljöbalken, jaktlagstiftning, terrängkörningslagen, strandskyddsbestämmelser och kulturmiljölagen.

Området ingår i Natura 2000-området Isgärde (SE0330141), och för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i området krävs tillstånd. Tillstånd krävs dock inte för sådant som direkt hänger samman med, eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av Natura 2000-området.

Om en åtgärd inte är förbjuden enligt naturreservatets föreskrifter men ändå kan innebära en väsentlig ändring av naturmiljön behöver verksamhetsutövaren anmäla den planerade åtgärden till länsstyrelsen för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. Inför underhåll av till exempel ledningar är det ofta nödvändigt med ett skriftligt samråd med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § miljöbalken som beskriver den planerade åtgärden, inklusive hur transport till och från ledningens skogsgata samt hur uppställning och parkering är tänkt att ske.

Ibland uppstår akuta oförutsägbara händelser som riskerar att skada eller redan har skadat en ledning, som tex vid storm. Åtgärder för att förhindra akut skada eller återställande av ledning efter akut skada får utföras

omedelbart men Länsstyrelsen ska kontaktas omgående efter genomförd åtgärd.

Observera att åtgärder utanför en ledningsrätt som till exempel innebär nedtagning, toppning eller beskärning av träd i ledningsgatans sidoområde samt vid utökning av elnätet vid begärd elanslutning kräver dispens från Länsstyrelsen.

Hundar eller andra husdjur ska alltid hållas under sådan uppsikt att de inte stör djurlivet eller andra besökare i området. Under perioden 1 mars till 20 augusti ska hundar hindras från att springa lösa i marker där det finns vilda djur och fåglar. Eftersom de under denna period är extra känsliga för störning då de har ungar. Det framgår bland annat av Lag (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter.

Eventuellt gagnvirke som ska tas ut ur naturreservatet i samband med naturvårdsåtgärder och som utförs med stöd av föreskrifter, tillfaller fastighetsägaren.

Reservatets gränser ska vara märkta i fält och av praktiska skäl kan mindre avvikelser från beslutskartan förekomma.

Länsstyrelsens motivering

Reservatet Isgärde bildades 1995 för att skydda och bevara en representativ del av värdetrakten Mittlandet, en av landets artrikaste ädellövskogar. Ändamålet med reservatet var att "att bevara en naturskogsartad ädellövskog av ek-ask-alm-typ huvudsakligen i orört skick".

Då tidigare beslut och skötselplan inte tillåtit skötsel av skogen har området växt igen vilket missgynnat de arter som skyddet syftat till att bevara. Idag har vi mer kunskap om vilka skötselåtgärder som behövs för att bevara reservatets naturtyper och arter. Detta har föranlett en revidering av reservatets syfte, föreskrifter och skötselplan.

Syftet har omformulerats till att bevara, vårda, utveckla och återställa naturmiljön trädklädd betesmark, dess strukturer och funktioner och biologiska mångfald samt de åtgärder som behövs för att tillgodose detta. Till exempel frihuggning av vidkroniga äldre ekar samt införande av bete.

Föreskrifterna har i och med detta beslut omformulerats, tagits bort eller lagts till för att kunna tillgodose syftet.

Några förbud har tagits bort eftersom de ändå inte är tillåtna enligt annan lagstiftning eller förbjuds i nya föreskrifter. Att framföra motordrivet fordon regleras till exempel av i terrängkörningslagen och då det inte finns vägar i

2025-09-24

reservatet behövs inte förbud att upplåta plats till camping eller husbilsparkering. Och att markbereda för att anlägga motorbana eller skjutbana, plöja, harva eller fräsa, odla upp skogsmark är förbjudet enligt nya föreskriften A2.

Nytt förbud har införts mot ivermektinbaserade preparat på betesdjur då de uppehåller sig inom reservatet samt för tillskottsutfodring av betesdjur. Dessa förbud har tidigare inte behövts eftersom området inte betats.

Nytt förbud för allmänheten att plocka mossor, lavar och vedsvampar har införts samt start och landning med drönare och andra luftfarkoster.

Anläggning av led eller spång och dikesrensa var tidigare förbjudet men föreslås nu vara tillståndspliktigt.

Onödiga begränsningar av allmänhetens tillgänglighet har tagits bort i C-föreskrifterna. Förbud mot tältning och ridning tagits bort då det bedöms tillräckligt reglerat i allemansrätten. Förbud mot att framföra fordon har tagits bort då det är förbjudet enligt terrängkörningslagen (1975:1313). Likaså har förbudet mot att skada eller ta bort fasta naturföremål tagits bort då det regleras i 12 kap. 2 a § brottsbalken.

Tidigare förbjudna verksamheter som nu är tillståndspliktiga för allmänheten är utplacering av skyltar samt organiserade tävlingar och liknande verksamheter.

Tidigare tillåtna verksamheter som nu är tillståndspliktiga för allmänheten är insamling av insekter med dödande fällor.

Föreskrifter under B som reglerar naturvårdsförvaltningen av området har preciserats och utvecklats så att naturreservatets naturvärden kan skötas och bevaras. Utifrån dessa B-föreskrifter har en ny skötselplan tagits fram som möjliggör den skötsel som behövs framför allt stängsling för bete, slåtter, naturvårdsröjningar och frihuggning av skyddsvärda träd.

Reservatet är även ett Natura 2000-område (SE0330141). I samband med revideringen av skötselplanen för naturreservatet har även bevarandeplanen för Natura 2000-området uppdaterats.

Nationella och regionala intressen

- Natura 2000-område (SE0330141) särskilt bevarandeområde enligt art- och habitatdirektivet (7 kap. 28 § miljöbalken).
- Riksintresse för naturvärden (3 kap. 6 § miljöbalken)
- Naturvårdsprogrammet, klass 1 (högsta naturvärde)

2025-09-24

Miljökvalitetsmål

Ett nytt beslut för naturreservatet bidrar till uppfyllande av de regionala delmålen för miljökvalitetsmålen Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, samt Ett rikt växt- och djurliv.

Ekosystemtjänster

Länsstyrelsen har gjort en bedömning av vilka effekter ett nytt beslut har på olika ekosystemtjänster och har kommit fram till att det huvudsakligen inverkar positivt. Bedömningen är att påverkan på ekosystemtjänsterna sammantaget stärker motiven för ett nytt beslut för naturreservatet. Exempel på ekosystemtjänster i naturreservatet är luftrening, pollinering, estetiska naturupplevelser och rekreation och hälsa.

Länsstyrelsens bedömning

Lämplig användning av markområde

Enligt 1 kap. 1 § miljöbalken ska denna tillämpas så att bland annat värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras. Länsstyrelsen har, i enlighet med 3 kap. miljöbalken, prövat och funnit att det nya beslutet för naturreservatet Isgärde är förenligt med en, från allmän synpunkt, lämplig användning av markområdet och att beslutet inte strider mot gällande kommunal översiktsplan.

Konsekvensutredning av påverkan på allemansrätten

Länsstyrelsen ska enligt förordning om konsekvensutredning vid regelgivning 2007:1244, i den omfattning det behövs göra en konsekvensutredning av hur allemansrätten påverkas genom beslutet om naturreservat. Enligt 5 § samma förordning får myndigheten göra undantag från regeln om den bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning. Länsstyrelsen gör bedömningen att områdets ordningsföreskrifter inte påverkar tillgängligheten enligt allemansrätten på ett betydande sätt och att det därför inte behöver upprättas en konsekvensutredning

Intresseprövning

Naturreservatet utgör ett mycket värdefullt område som hyser miljöer med en stor mångfald av växt-, svamp- och djurarter. Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att ett nytt beslut för naturreservatet Isgärde inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att

2025-09-24

använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Ändringarna i reservatsbeslutet innebär inte ytterligare inskränkningar i sakägares rätt som föranleder att fråga om intrångsersättning enligt 31 kap. miljöbalken initieras.

Om det senare visar sig finnas nya skäl eller behövas ytterligare inskränkningar för att uppnå syftet med skyddet får Länsstyrelsen meddela beslut om detta.

Ärendets beredning

Bakgrund

Isgärde naturreservat bildades 1997 i syfte att bevara en naturskogsartad ädellövskog av ek-ask-alm-typ huvudsakligen i orört skick. Sedan bildandet av reservatet har ny kunskap om områdets arter, miljöer och naturvårdsskötsel uppkommit som visar på ett behov av en översyn av reservatets syfte och föreskrifter samt en förändrad skötselriktning. Reservatet är idag ett Natura 2000-område (SE0330141). I samband med revideringen av skötselplanen för naturreservatet har även bevarandeplanen för Natura 2000-området uppdaterats.

Under 2024 påbörjade Länsstyrelsen en revidering av beslut och skötselplan för naturreservatet. Dialog har förts med berörda markägare.

Remiss

Den 13 maj 2025 skickades ett förslag till beslut och skötselplan för naturreservatet Isgärde på remiss till Riksantikvarieämbetet, Sveriges geologiska undersökning, Skogsstyrelsen, Region Kalmar län, Mörbylånga kommun, LRF Sydost, Mellersta Götalands jordägarförbund, Glömminge hembygdsförening, Föreningen SydostEntomologerna, Ölands Naturskyddsförening, Ölands Botaniska förening, Ölands Ornitologiska Förening, Station Linné och Friluftsrämjandet.

Kända sakägare förelades samtidigt att yttra sig. Remissen kungjordes i ortstidningarna Ölandsbladet och barometern den 16 maj samt Post- och Inrikes tidning den 17 maj 2025.

Synpunkter har inkommit från Skogsstyrelsen, Region Kalmar, Mörbylånga kommun, Ölands Naturskyddsförening och Ölands Botaniska förening. Sveriges geologiska undersökning har skriftligen avstått från att yttra sig.

2025-09-24

Skogsstyrelsen ställer sig positiv till förslaget och bedömer att det inte kan anses försvåra pågående skogsbruk på angränsande skogsmark då reservatsgränsen inte ändrats. De påtalar vidare behovet av några mindre förtydliganden i texten i beslutet vad gäller var veduttag får ske, innebörden av ordet vilt under upplysningar samt vilken myndighet som ska samrådas med i samband med skogsbruksåtgärder i bevarandeplanen.

Länsstyrelsens kommentar: Texten har justerats enligt Skogsstyrelsens förslag. Det årliga veduttaget som specificerats avser inte per hektar utan hela föreskriftsområdet (område 1 eller 2). Ordet "vilt" under upplysningar har bytts ut till vilda djur och fåglar. I bevarandeplanen har texten ändrats så att det framgår att det endast är skogsbruksåtgärder utanför Natura 2000-området som ska samrådas med Skogsstyrelsen.

Region Kalmar län tillstyrker förslaget och meddelar att säkerställandet av ett gynnsamt tillstånd för reservatets arter och naturmiljöer ger möjlighet till naturupplevelser som är positivt ur ett besöksnäringssperspektiv och bidrar till en hållbar turism.

Mörbylånga kommun tillstyrker förslaget till beslut och skötselplan. Vidare uppmärksammar de ett stavfel i föreskriften vad gäller förbud att medföra okopplad hund i betesmark samt yrkar på ett tillägg till beslutet vad gäller möjligheten att upprätta ett biosfärsområde i området.

Länsstyrelsens kommentar: Det påtalade felet i texten har rättats till. Länsstyrelsen ser positivt på upprättande av ett biosfärsområde och bedömer att förslaget inte påverkar detta negativt.

Ölands naturskyddsförening tillstyrker förslaget men framhåller vidare den betydelsen av spridningskorridorer för områdets arter och naturmiljöer där de uttrycker oro inför den solcellspark som planeras i närområdet.

Länsstyrelsens kommentar: Den planerade solcellsparken prövas i ett pågående separat ärende.

Ölands botaniska förening tillstyrker förslaget och ställer sig positiv till att landskapet öppnas upp med röjning av igenväxning. De påtalar vidare vikten av att beta området extensivt med nötkreatur och att naturvårdsröjningar och veduttag sker med hänsyn till svampfloran.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen delar föreningens åsikter gällande vikten av ett extensivt bete samt hänsyn till den sällsynta svampfunger vid röjningar och veduttag vilket även framgår i Länsstyrelsens förslag till beslut och skötselplan.

2025-09-24

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos Regeringen, miljödepartementet, se bilaga 4.

Föreskrifterna under C, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller omedelbart, även om beslutet överklagas.

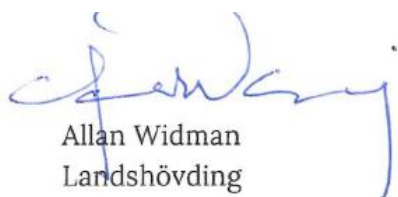
Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen.

Kungörelse ska införas i ortstidning. Delgivning anses ha skett den dag kungörelsen var införd i ortstidning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Allan Widman med naturvårdshandläggare Elin Boberg som föredragande.

Allan Widman
Landshövding

Elin Boberg
Naturvårdshandläggare

Bilagor

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Sakägarförteckning (endast till sakägare)
4. Hur man överklagar
5. Skötselplan
 - 5.1 Skötselplankarta
 - 5.2 Natura-naturtypskarta

2025-09-24

5.3 Bevarandeplan

Sändlista

Sakägare

Enligt bilaga 3.

Övriga

Naturvårdsverket

Riksantikvarieämbetet

Boverket

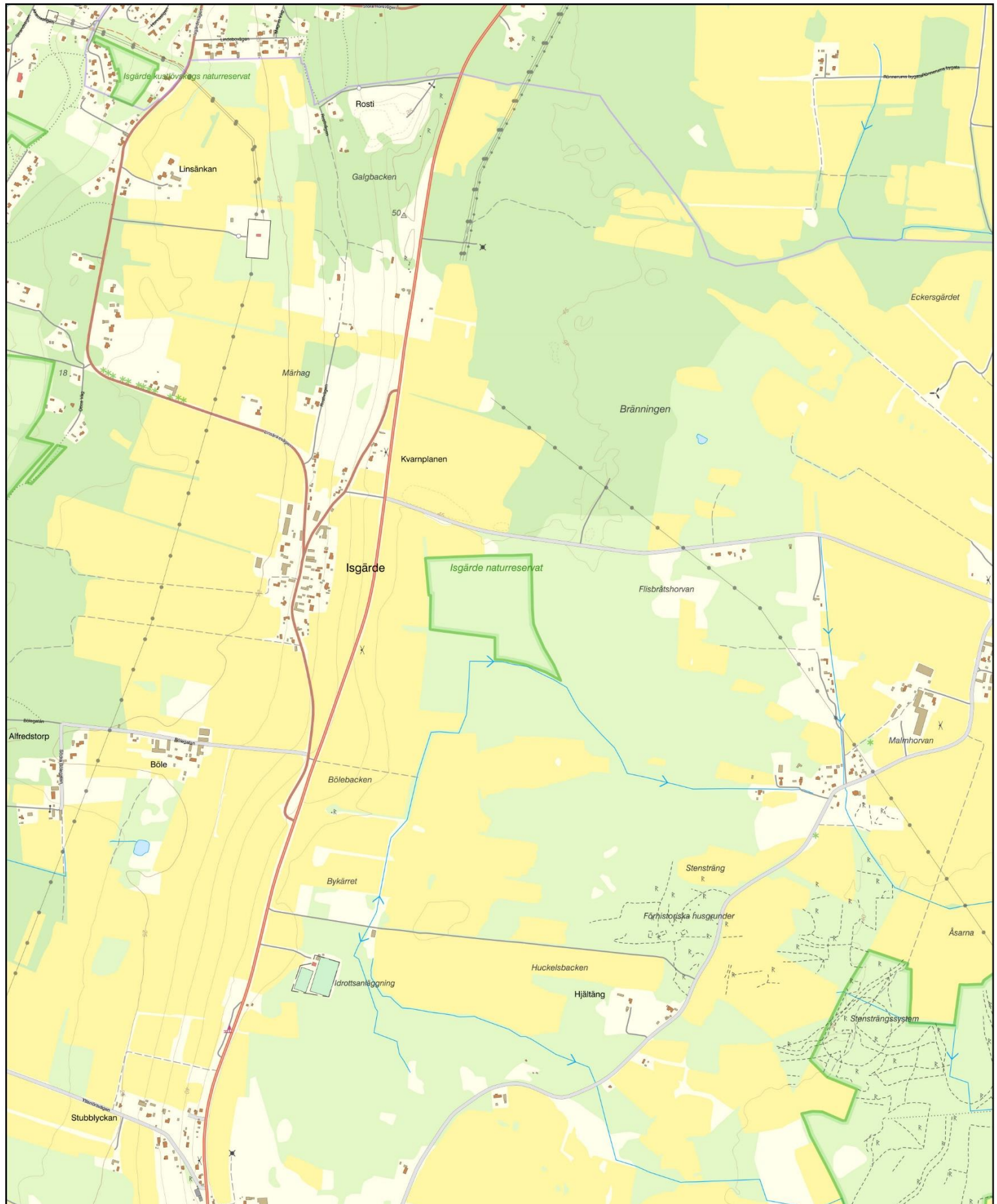
Borgholms kommun

Sveriges geologiska undersökning

Skogsstyrelsen, Kalmar distrikt

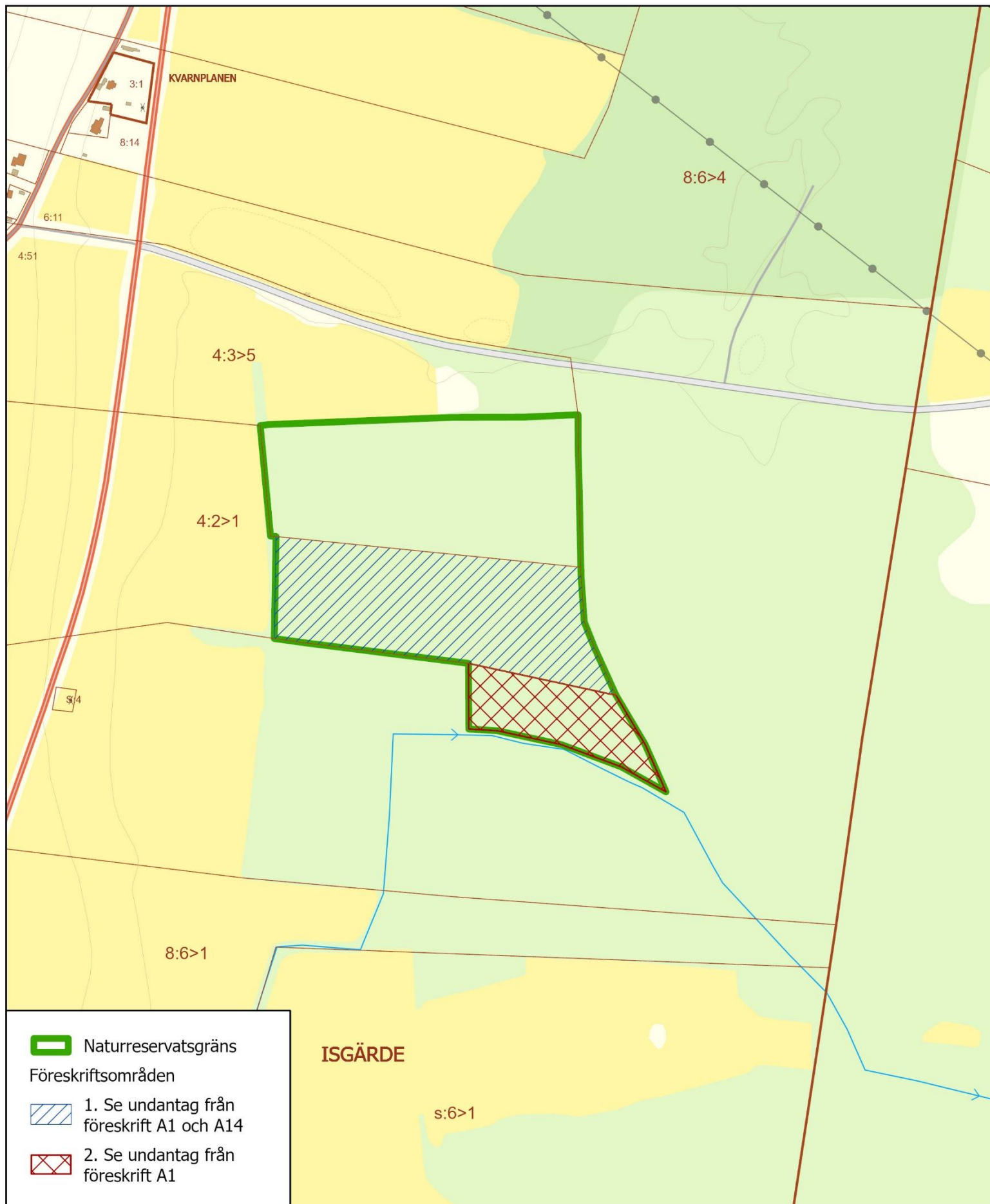

Översiktskarta Naturreservatet Isgärde

Beslutskarta Naturreservatet Isgärde

Ni kan överklaga beslutet hos regeringen

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Kalmar län antingen via e-post; kalmar@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Kalmar län, 391 86 Kalmar.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen senast den 25 oktober 2025. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer ert överklagande bifogar ni kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 25 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, kalmar@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 80 00. Ange diarienummer 8692-2024.

Skötsel- och bevarandeplan för naturreservatet Isgärde och Natura 2000-området SE0330141, Mörbylånga kommun

Skötselplanen är ett praktiskt handlingsprogram för syftet med och skötseln av ett naturreservat. Syftet med reservatet och föreskrifterna i beslutet bestämmer skötselplanens inriktning.

Revidering av skötselplan

I den hitintills gällande skötselplanen från 1997-07-08 står att läsa:

”Skötselplanen gäller för överskådlig framtid vad gäller i planen angivna mål och riktlinjer. De åtgärder som anges i planen inom ramen för givna riktlinjer skall däremot ses över när Länsstyrelsen anser det påkallat exempelvis om det tillkommer ny kunskap om områdets naturvärden eller nya rön inom naturvårdsbiologin som bör föranleda en omprövning av skötseln.”

För att områdets naturvärden ska kunna bevaras och stärkas har en ny skötselplan tagits fram med nya skötselråd. Mer specifikt ges nu möjlighet att öppna upp, friställa träd, bedriva slåtter, beta området samt att utföra kompletterande åtgärder som veteranisering och utsättning av mulmholkar.

Uppdatering av bevarandeplan

Naturreservatet utgör även ett Natura 2000 område (SE0330141). I samband med revideringen av skötselplanen för naturreservatet Isgärde har även bevarandeplanen för Natura-2000 området uppdaterats. Då de yttre gränserna sammanfaller och syftet i beslutet om naturreservatet bedöms vara förenligt med syftet och prioriteringarna för Natura-2000 området har en kombinerad skötsel- och bevarandeplan upprättats för naturreservatet. Beskrivningen av området, bevarandemål och bevarandetillstånd för naturtyper och arter som anges i skötselplanen gäller även för Natura 2000-området. Uppgifter som är specifika för Natura 2000 området och av särskild betydelse för bland annat tillståndsprövning enligt 7 kap. 28a § miljöbalken presenteras i bilaga 2.

Innehåll

1. Beskrivning av reservatet	3
1.1 Sammanfattning.....	3
1.2 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning.....	3
1.3 Naturbeskrivning och biologiska bevarandevärden.....	4
2. Översiktlig målbild och generella riktlinjer	5
2.1 Övergripande mål med skötseln.....	5
2.2 Generella skötselåtgärder	5
3. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder	6
3.1 Skötselområde 1: Trädklädd betesmark (9,1 ha)	6
Beskrivning.....	6
Bevarandemål	6
Skötselåtgärder	7
Friluftsliv.....	8
Beskrivning.....	8
Bevarandemål	8
Skötselåtgärder	8
5. Dokumentation och uppföljning	8
5.1 Dokumentation och uppföljning av skötselåtgärder.....	8
5.2 Uppföljning av bevarandemål	9
5.3 Revidering av skötselplan	9
6. Artlista.....	9
7. Referenslista.....	11
Webbplatser.....	11
8. Bilagor	12

1. Beskrivning av reservatet

1.1 Sammanfattning

Naturreseptatet Isgärde ligger i västra utkanten av Mittlandsskogen, ett av södra Sveriges största lövskogsområden som breder ut sig över mellersta Öland. Området är präglad av människans nyttjande från stenåldern och framåt. De kultur- och naturvärden som finns här är unika för Europa. Det är enkelt att ta sig till detta lilla reservat med cykel, bil och buss.

Här finns många olika äldellövträd så som ek, lind, askar, lundalm och lönn. Den sällsynta vresalmen växer också i skogen. Flera av träden är över hundra år gamla och det finns gott om döda träd i form av fallna stammar och högstubbar, främst av ask. Hassel är dominerande i buskskiktet och vissa individer är mycket gamla och grova. I fältskiktet växer lundväxter, däribland flera orkidéer, vårärt, tandrot och lungört.

Reservatet har flera rödlistade och skyddsvärda arter men särskilt utmärkande är de mykorrhizasvampar som hittats här. De lever i symbios med trädrotter och indikerar att ädellövträd och hassel funnits på platsen under mycket lång tid. Ametistspindling, sötdoftande spindling och praktspindling är några exempel.

Naturtyper NMD (Nationella marktäckedata) <i>Hämtas från DOS/NVR men slå ihop naturtyper där så passar</i>	Areal (ha)
Triviallövskog (utanför våtmark)	1,5
Ädellövskog	5,0
Triviallövskog med ädellövinslag	1,9
Triviallövskog (på våtmark)	0,4
Övrig öppen mark med vegetation	0,2
Varav produktiv skogsmark	8,8
Natura 2000-naturtyper	Areal (ha)
Trädklädd betesmark (9070)	6,2
Arter enligt Art- och habitatdirektivets bilaga 2	
1083 - Ekoxe, <i>Lucanus cervus</i>	

1.2 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

Området har tidigare varit inägomark som hävdats som slåtteräng. Därefter har marken utnyttjats för bete fram till 1960-talet. Under denna tid var största delen av reservatet skogsklätt med undantag för den västra delen som var öppen mark. Strukturen ser ut att ha varit mera luckig med

långsträckta bryn. Sedan reservatet bildades 1997 har skogen har varit under fri utveckling med undantag för plockhuggning av enstaka träd för uttag av ved till husbehov.

1.3 Naturbeskrivning och biologiska bevarandevärden

Geologi

Berggrunden utgörs av ordovicisk kalksten. Jordlagren består i den östra delen av sandig-moig morän med stort lerinslag medan den västra delen upptas av sediment i form av grus och sandavlagringar.

Naturtyper och arter

Området är beläget i den västra utkanten av Mittlandsskogen. Omgivningarna utgörs i väster och norr av ett öppet odlingslandskap med odlad åkermark och i övriga delar av ädellövskog och blandlövskog. I söder och väster gränsar reservatet mot djupa diken. Diket i söder finns registrerat i VISS som ett (från början) "naturligt vattendrag". Det omfattas av dikningsföretag Ryd-Isgärde tf, båtnadsområdet är stort och täcker hela reservatet.

Större delen av reservatet utgörs av ett äldre ädellövskogsbestånd. Trädskiktet är artrikt och domineras av ek och lind med inslag av lönn, lundalm, vresalm och klibbal. I övrigt förekommer vårtbjörk, oxel, apel, och enstaka tall och gran. I fuktigare delar växer flerstammig klibbal och glasbjörk. Merparten av beståndet är relativt slutet. De flesta ekar är högstammiga och runt 40-60 cm i diameter i brösthöjd men även ekar över 80 cm med ett spärrgrenigt växtsätt förekommer. Död ved förekommer rikligt både i form av grova lågor och högstubbar, merparten utgörs av ask. Spår av hamling finns på enstaka äldre lindar.

Buskskiktet varierar i området och domineras av hassel och hagtorn med inslag av brakved, berberis, slån och skogskornell. Hasseln är i vissa partier gammal med grova stammar. Men även de mer klenare hasselbuketterna i södra delen verkar vara av äldre ursprung då flera sällsynta och krävande mykorrhizasvampar har stora mycel här.

Fältskiktet är av högörttyp/ädelörttyp. Kärleväxtfloran är rik med förekomst av ett flertal lundväxter som indikerar lång kontinuitet i trädskiktet. Bland dem kan nämnas olika sippor, tandrot, Sankt Pers nycklar, strävlost, skugglost, vårärt, ormbär, storrams och underviol.

Reservatet är rikt på epifytiska lavar och mossor samt tickor. Här förekommer till exempel olivklotterlav, mjölig klotterlav, fläckticka och

stinkbrosking. Bland signalarterna finns bland annat slät lönnlav, oxtungsvamp, grov baronmossa och platt fjädermossa.

Här finns flera observationer av den hotade flikmurklan som växer i lövängar och ädellövskog på kalkrik mark. Det är en värmekrävande art vars fruktkroppar kan ses i maj och som är en nedbrytare bland örter och gräs. Arten finns endast på ett fåtal lokaler i landet. En annan rödlistad nedbrytare som finns här är den rödlistade saffransfingersvampen, som ofta växer i kalkrika ädellövskogar men också i gräsmarker.

I området finns också flera sällsynta, starkt hotade marksvampar som innan denna revidering inte varit kända från reservatet. Praktspindling, ametistspindling, lindspindling och sockelspindling har påträffats här. Dessa arter bildar mykorrhiza med äldre ädellövträd som ek och lind eller hassel. Sötdoftande spindling är en särskilt exklusiv art i reservatet som ställer höga krav på sin livsmiljö och omfattas av åtgärdsprogram för svampar i kalkrika ädellövbärande fodermarker. Här ingår även blomspindling som trivs i samma typ av miljö och som påträffats strax utanför reservatet.

De flesta av reservatets skyddsvärda arter är värmekrävande och knutna till en småskalig mosaik av bryn, gläntor och stråk i ädellövskog med mycket hassel. En miljö som gradvis minskat i reservatet allt eftersom slåtter och bete upphört och området växt igen.

2. Översiktlig målbild och generella riktlinjer

2.1 Övergripande mål med skötseln

Målbilden för reservatet ska vara en trädklädd betesmark bestående av en flerskiktad ädellövskog med inslag av öppna gläntor och stråk, brynmiljöer och hässlen.

2.2 Generella skötselåtgärder

Följande åtgärder ska kunna utföras i hela naturreservatet:

- Hävd genom betesdrift eller slåtter.
- Åtgärder för att gynna skyddsvärda buskar och träd och ersättare som t.ex. friställning.
- Veteranisering av ekar eller andra lämpliga träd.
- Åtgärder för att gynna arter knutna till reservatets livsmiljöer.
- Åtgärder för att bekämpa invasiva främmande arter.
- Utsättning av arter knutna till reservatets livsmiljöer.
- Döda träd som fallit över vägar, stigar, kulturlämningar, stängsel, åkermark eller liknande får upparbetas, flyttas men lämnas kvar i

reservatet. I område A får vindfällan av ask och björk under 20 cm i brösthöjd upparbetas och tillgodoses av markägaren.

Åtgärder ska anpassas så att körskador minimeras.

Kulturlämningar som till exempel stenmurar, kan med fördel röjas fria från träd och buskar om det är förenligt med bevarandet av naturvärdena.

Eventuell utförsel, flisning och bränning av avverkat material ska ske vid en tidpunkt som inte missgynnar insekter och andra organismer som förökar sig i materialet. Invasiva arter eller andra arter som påverkar syftet med reservatet negativt omfattas inte av detta.

Naturvårdsåtgärder ska ske vid en tid och på ett sätt som inte påverkar störningskänsliga skyddsvärda arter negativt.

3. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i 1 skötselområde, se skötselplankarta, bilaga 5.1.

3.1 Skötselområde 1: Trädklädd betesmark (9,1 ha)

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av hela reservatet och består av mestadels äldre ädellövskog av ek, lind, ask, lundalm, vresalm och lönn. Många av träden är över hundra år gamla och vidkroniga. Det finns gott om döda träd i form av fallna stammar och högstubbar, främst av ask. Hassel är dominerande i buskskiktet och vissa individer är mycket gamla och grova. I övrigt förekommer hagtorn, skogskornell, brakved och enstaka slånpartier. I markskiktet växer sippor, skugglosta, vårärt, tandrot, lungört och orkidéer. Fungan är mycket intressant och indikerar en lång kontinuitet av ädellövträd framförallt av ek och lind men även hassel.

Västra delen av skötselområdet saknar äldre träd men består ställvis av fina hässlen men även igenväxta partier med hagtorn, brakved och ung hassel samt spridda björkar och alar.

Bevarandemål

- Arealen av Natura-2000 naturtypen trädklädd betesmark (9070) ska vara minst 6,2 hektar.
- Ädellövträd ska prägla skogen. Krontäckningen ska variera mellan tätare och glesare beskogad mark.
- Det ska finnas rikligt av gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare av ek, lind och hassel.

- Det ska finnas ett väl utvecklat och varierat buskskikt. Gamla buskar, av bl.a. hassel ska förekomma rikligt.
- Det ska finnas rikligt med stående och liggande döda träd eller träddelar, håligheter eller skador på ek och andra ädellövträd, i olika dimensioner och nedbrytningsgrad.
- Bete och/eller slätter med naturvårdande röjning ska påverka dynamik och struktur.
- Solexponerade, varma och vindskyddade miljöer och strukturer ska prägla skogen genom en mosaik av variation mellan täta respektive öppna och glest beskogade delar samt bryn.
- Det ska finnas typiska arter av artgrupperna lavar, mossor eller svampar.
- Det ska finnas arter av marklevande marksvampar knutna till ädellövträd med varmt mikroklimat.

Skötselåtgärder

Initiala restaureringsinsatser

- Lämpliga gamla träd av främst ek, samt ersättare i olika generationer friställs.
- Veteranisering av ekar eller andra lämpliga träd.
- Nyhamling av lind.
- Åtgärder för att skapa död ved vid behov, såsom ringbarkning, veteranisering, fällning och toppkapning av främst ek.
- Uppsättning av hägn för betesdrift.
- Uppsättning av mulmholkar.
- Naturvårdshuggning och röjning för att skapa varma gläntor, bryn och öppna stråk. Valet av buskar och träd som ska avverkas ska göras med hänsyn till de svampmycel av hotade arter som ska bevaras i området.

Löpande skötsel

- Betesdrift. Fällindelning, betesfria år och/eller ersättning med slätter får ske om det bedöms gynna områdets bevarandevärden. Antalet djurenheter per hektar ska anpassas till fällans storlek, säsong och djurslag för att uppnå en extensiv betesintensitet. Slätter eller återkommande röjning kan ersätta bete om tillgången till betesdjur är begränsad eller att ny kunskap förespråkar slätter.
- Igenväxningsvegetation i form av sly och buskar röjs bort vid behov.
- Underhållsröjning av gläntor, bryn, friställda träd och vid behov ytterligare friställning av andra lämpliga ädellövträd.
- Underhåll av mulmholkar.
- Underhåll av stängsel.

Friluftsliv

Beskrivning

Området har fram till 2025 haft få besökare och är lågt prioriterat vad gäller satsningar på friluftsliv. De anordningar som finns är en parkeringsplats samt en informationstavla.

Bevarandemål

- En väl underhållen parkeringsplats ska finnas i anslutning till reservatet.
- Gränsmarkeringen för området ska vara i gott skick.
- Det ska finnas minst en informationstavla i området.
- Det ska finnas information om området och dess anordningar på Länsstyrelsens hemsida.

Skötselåtgärder

- Regelbunden tillsyn och underhåll av skylt, parkering och gränsmarkering.
- Skyltar som förbjuder dumpning bör sättas upp på parkeringsplatsen.
- Länsstyrelsen står för kostnader förenliga med underhåll av parkeringsplatsen.
- Träd och grenar som bedöms som farliga i anslutning till parkeringen eller stängselgatan får åtgärdas och i första hand beskäras eller kapas till högstubbar och den döda veden lämnas då i området som livsmiljö för flora och fauna om det inte påverkar framkomligheten.

5. Dokumentation och uppföljning

5.1 Dokumentation och uppföljning av skötselåtgärder

Vid åtgärder och uppföljning av skötselåtgärder ska förvaltaren dokumentera:

- var, hur och när åtgärder/uppföljning utförts
- vem som utfört åtgärder/uppföljning
- kostnad och finansiering för utförd åtgärder/uppföljning.

Det rörliga friluftslivets inverkan på reservatet bör utvärderas i samband med att anläggande av besöksanordningar planeras. Detta gäller främst reservat med hög friluftsklassning.

Åtgärder som inte utförs av förvaltaren ska dokumenteras genom att utföraren på begäran redovisar utförda åtgärder, exempelvis bete, slätter och hamling.

5.2 Uppföljning av bevarandemål

Förvaltaren ansvarar för uppföljning av naturreservatets bevarandemål samt eventuellt behov av anpassning av skötseln. Hur bevarandemålen följs upp anges i naturreservatets uppföljningsplan. I uppföljningsplanen anges vilka målindikatorer som ska mätas för att följa upp bevarandemål. All uppföljningsverksamhet inom reservatet dokumenteras i Naturvårdsverkets databas.

5.3 Revidering av skötselplan

Om tillsyn eller uppföljning visar att det finns behov av anpassning av skötseln för att uppnå syftet med naturreservatet kan skötselplanen revideras.

6. Artlista

Förteckning över känd förekomst av rödlistade arter, signalarter, arter upptagna i EU:s art- och habitat- respektive fågeldirektiv, arter som berörs av Åtgärdsprogram för hotade arter samt andra intressanta arter inom naturreservatet Isgärde. Artlistan är sammanställd med data från Artportalen uttag 1975 – 2025 samt uppgifter från tidigare skötselplan.

Rödlistekategorier enligt den nationella rödlistan fastställd av Naturvårdsverket 2020.

Rödlistekategori:

- EX = utdöd (extinct)
- RE = nationellt utdöd (regionally extinct)
- CR = akut hotad (critically endangered)
- EN = starkt hotad (endangered)
- VU = sårbar (vulnerable)
- NT = nära hotad (near threatened)
- DD = kunskapsbrist (data deficient).

S: Signalart enligt Skogsstyrelsens signalartslista för nyckelbiotopsinventeringen.

N2000: Arter som står upptagna i bilaga 2 till art- och habitatdirektivet. Det vill säga en art av sådant unionsintresse att särskilda bevarandeområden (art- och habitatdirektivet) behöver utses.

ÅGP: Arter som berörs av Åtgärdsprogram för hotade arter.

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Rödliste-kategori	Signalart	Övrigt
Kärlväxter				
Ormbär	<i>Paris quadrifolia</i>		S	
Sankt Pers nycklar	<i>Orchis mascula</i>		S	F
Storrams	<i>Polygonatum multiflorum</i>		S	
Strävlost	<i>Bromopsis benekenii</i>		S	
Gulsippa	<i>Anemone ranunculoides</i>		S	
Blåsippa	<i>Hepatica nobilis</i>		S	
Vårärt	<i>Lathyrus vernus</i>		S	
Underviol	<i>Viola mirabilis</i>		S	
Tandrot	<i>Cardamine bulbifera</i>		S	
Murgröna	<i>Hedera helix</i>		S	
Skugglost	<i>Bromopsis ramosa</i>	NT		
Vresalm	<i>Ulmus laevis</i>	CR		
Lundalm	<i>Ulmus minor</i>	CR		
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	EN		
Svampar				
Flikmurkla	<i>Gyromitra fastigiata</i>	EN		
Praktspindling	<i>Cortinarius eucaeruleus</i>	VU		
Sockelspindling	<i>Cortinarius saporatus</i>	EN		
Ametistspindling	<i>Cortinarius sodagnitus</i>	EN		
Sötdoftande spindling	<i>Cortinarius suaveolens</i>	EN		ÅGP
Saffransfingersvamp	<i>Ramariopsis crocea</i>	VU		
Lindspindling	<i>Cortinarius tiliae</i>		S	
Stinkbrosking	<i>Gymnopus foetidus</i>		S	
Lavar				
slät lönnlav	<i>Bacidia fraxinea</i>		S	
Mossor				
Trädporcella	<i>Porella platyphylla</i>		S	
Grov baronmossa	<i>Anomodon viticulosus</i>		S	
Platt fjädermossa	<i>Alleniella complanata</i>		S	
Insekter				
Öländsk kamklobagge	<i>Omophlus pubescens</i>	EN		
Vitgul lövängsbrokmal	<i>Heinemannia festivella</i>	NT		

Trollspinnare	<i>Harpyia milhauseri</i>		S	
---------------	---------------------------	--	---	--

7. Referenslista

Artdatabanken. 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

Andersson, L (red), Löfgren, R (red). 2000. Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker. Naturvårdsverket. Rapport 5081

Hedin, J., Niklasson, M. & Bengtsson, V. 2018. Veteranisering – verktyg istället för tid. Fauna & Flora. 113:2, 13 -25.

Forslund, M., Knutsson, T., Lange, C., Råberg, S. 1998. Inventering av hässlen på Ölands mittland. Länsstyrelsen i Kalmar län. Meddelande 1998:8

Forslund, M (red). 2001. Natur och kultur på Öland. Naturvårdsprogram för Kalmar län. Länsstyrelsen i Kalmar län

Nitare, J. 2019. Skyddsvärd skog, naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsen. Jönköping

Ölands Botaniska Förening. 1993. Protokoll från inventering av signalerande och rödlistade kärlväxter och kryptogamer i Mittlandskogen. Länsstyrelsen Kalmar län.

Knutsson, T. 2009. Åtgärdsprogram för svampar i kalkrika ädellövbärande fodermarker. Rapport 5950. Naturvårdsverket

Webbplatser

Artdatabanken, rödlistade arter, <http://artfakta.artdatabanken.se/>

Naturvårdsverket. Art- och naturtypsvisa vägledningar för Natura 2000. Naturvårdsverkets hemsida: <http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Skyddad-natur/Natura-2000/>

Artportalen, <http://www.artportalen.se/>

Riksantikvarieämbetets fornlämningsregister, <http://www.fmis.raa.se>

Geologiska data, <http://www.sgugeolagret.se/GeoLagret/>

Historiska kartor har laddats ner via Lantmäteriets e-tjänst [Arkivsök](#)

8. Bilagor

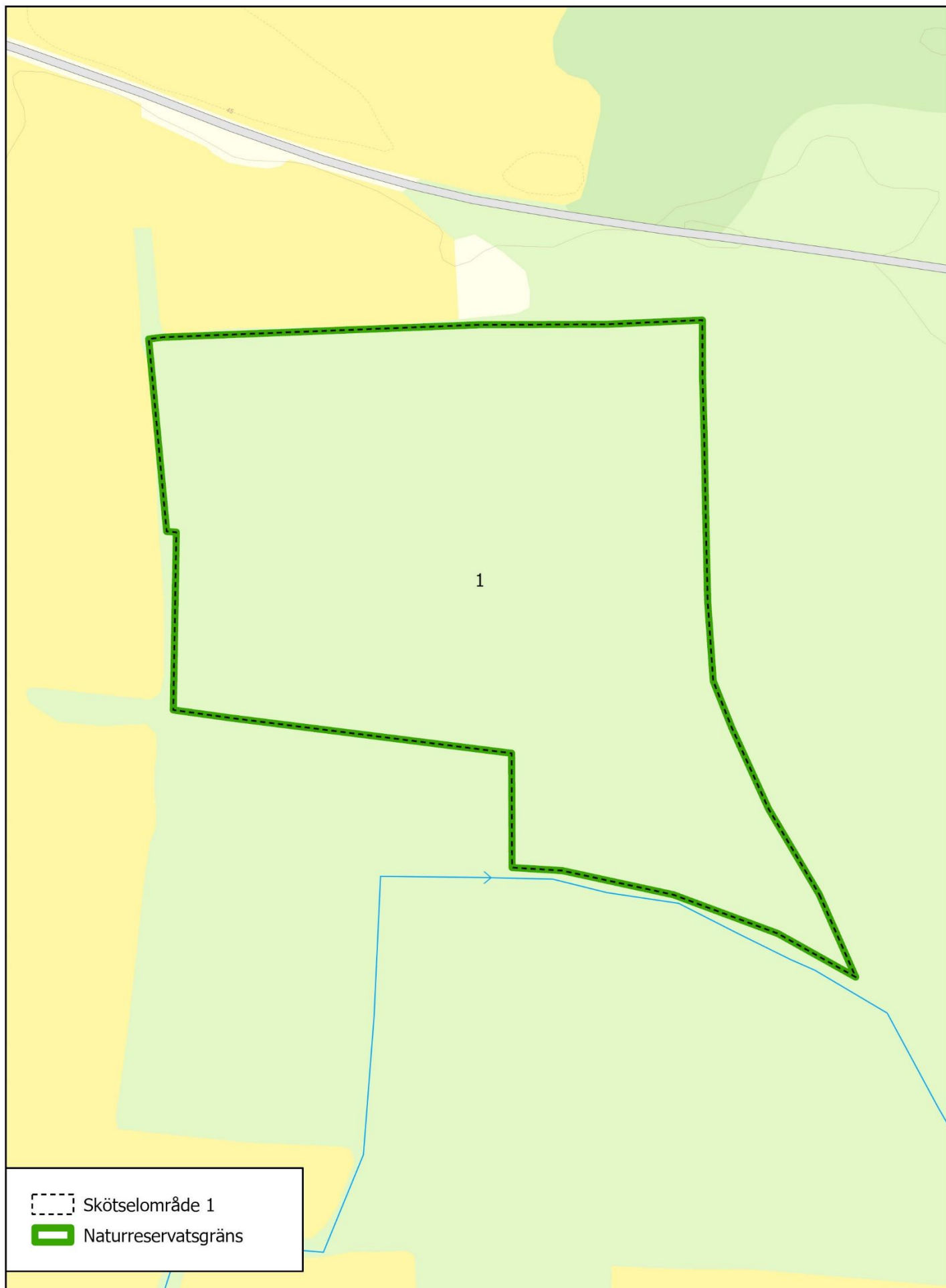
5.1 Skötselplankarta

5.2 Natura-naturtypskarta

5.3 Bevarandeplan

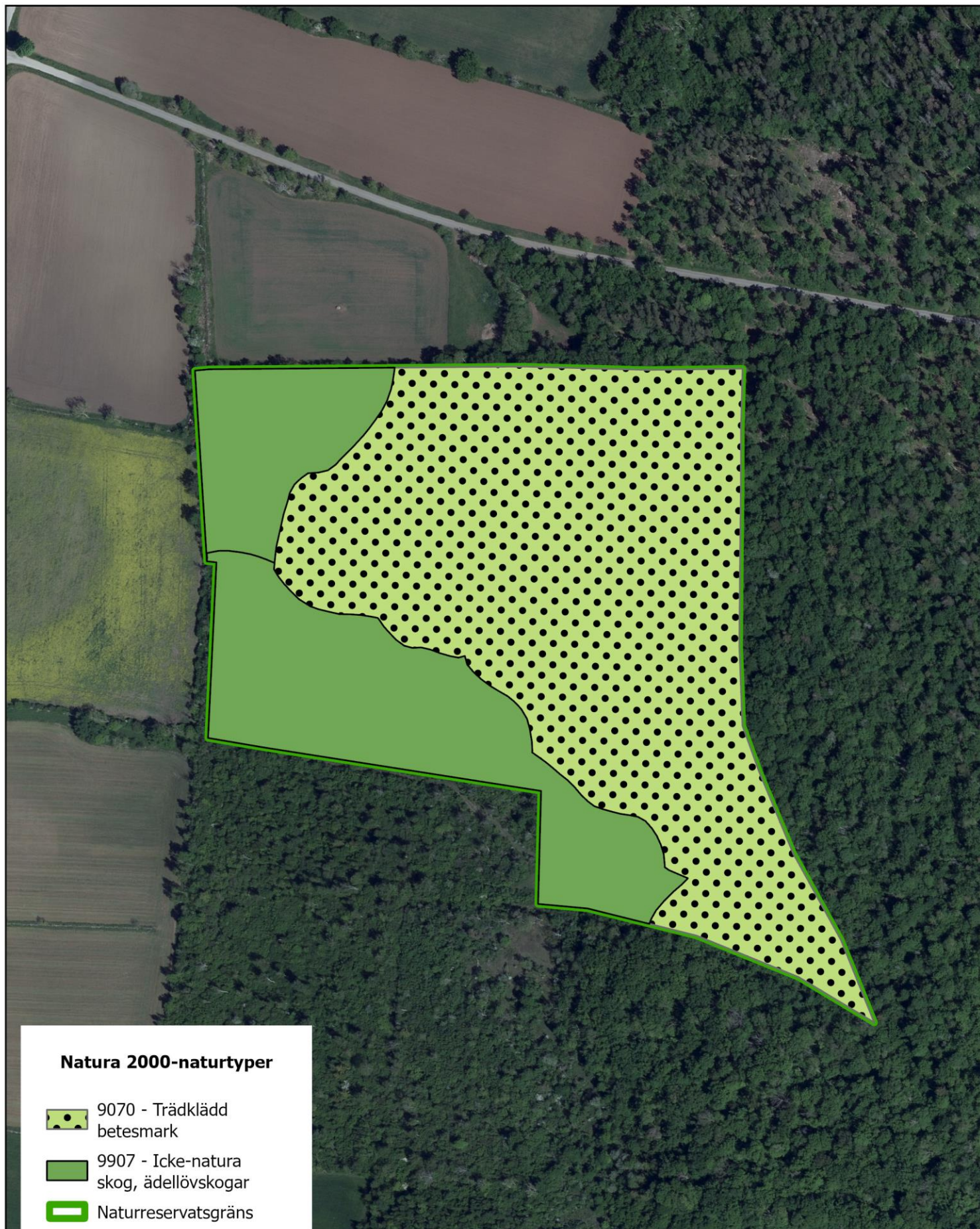

Skötselplankarta Naturreservatet Isgärde

Naturtypskarta Naturreservatet Isgärde

Bevarandeplan för Natura 2000-området Isgärde, SE0330141

Allmän information

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontakter Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument.

Föreskrifter enligt reservatsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har till kommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 28 a §). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden bör samråd ske med Länsstyrelsen före genomförandet.

Vid skogsbruksåtgärder utanför Natura 2000-området sker samråd med Skogsstyrelsen.

Mer information finns på Länsstyrelsens webbplats www.lansstyrelsen.se/kalmar. Sök efter "Tillstånd Natura 2000".

Kartor

Information om naturtypers och arters aktuella utbredning i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på "kartverktyget skyddad natur". I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

Namn	Isgärde (SE0330141)
Kommun	Mörbylånga
Områdets totala areal	9,1 ha
Markägarförhållanden	Statlig och privat markägare
Regeringsbeslut, historik	Område av gemenskapsintresse (SCI) -förslag av regeringen i december 1998. SCI fastställt av EU-kommissionen i januari 2005. Särskilt bevarandeområde (SAC) enligt art- och habitatdirektivet fastställt av regeringen i mars 2011.
Naturtyper som ska bevaras i området*	Areal (ha)
9070 – Trädklädd betesmark	6,2 ha
*Arealer för naturtyper är angivna utifrån nuvarande kunskapsläge. Följande naturtyp finns ej kvar då de efter fältinventering klassats till annan naturtyp eller utvecklingsmark: 9020 – Nordlig ädellövskog 6,3 ha 9160 - Näringsrik ekskog 1 ha	
Arter som ska bevaras i området	1083 – Ekoxe, <i>Lucanus cervus</i>
Bevarandesyfte	Syftet med Natura 2000-området är att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.
Prioriterade bevarandevärden	Att bevara och utveckla en trädklädd betesmark med de strukturer och processer som är en förutsättning för områdets arter.
Motivering	Områdets har höga naturvärden knutna till ek- och hasselrik ädellövskog med rik förekomst av gamla och grova hasselbuskar, ekar och andra ädellövträd. Olikåldrighet i trädskiktet, träd i olika grader av solexponering, mulmträd, död och döende ved i olika nedbrytningsstadier och grovlekar, blomrika gläntor och brynmiljöer samt en hög artrikedom med många rödlistade arter utgör viktiga strukturer
Prioriterade åtgärder	Restaurering av trädklädd betesmark med återinförande av bete, naturvårdsröjning och friställning av grova, ljuskrävande träd.
Beskrivning av området	Se skötselplan
Vad kan påverka området negativt	• Avverkning av kringliggande ädellövskogsområden leder till att Natura 2000-området isoleras från andra områden med likvärdiga naturvärden vilket minskar spridningsmöjligheten för växter och djur knutna till ädellövskog och trädklädd betesmark. Isolering försämrar Natura 2000-nätverket och kan på lång sikt leda till att redan hotade arter försvinner. • Avverkning av skog utanför Natura 2000-områden är inte förbjuden, men det är

	samtidigt viktigt att det sker på ett sätt som tar hänsyn till påverkan på området samt till skogsmiljöer med höga naturvärden även i omgivningen. • Invandrande gran och främmande trädslag. • Exploatering och förändrad markanvändning i omgivande marker. • Utebliven hävd och igenväxning.
Bevarandeåtgärder	Gällande regler: • Enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötsel och naturvårdsförvaltning av området. • Natura 2000-området är naturreservat (Isgärde) och skyddas enligt 7 kap. 4-8 §§ miljöbalken. I reservatsföreskrifterna regleras bland annat naturvårdsförvaltningen, allmänhetens fri- och skyldigheter samt markägarens/nyttjanderättshavarens förfoganderätt över området och vad denne behöver tåla för intrång. Bevarandeåtgärder specifika för Isgärde: • För de delar av Natura 2000-området som är naturreservat finns en fastlagd skötselplan med bevarandeåtgärder som bör följas. • Natura 2000-området berörs av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för svampar i kalkrika ädellövbärande fodermarker. Åtgärdsprogram förordar konkreta och specifika åtgärder för skydd och bevarande av särskilt hotade arter och livsmiljöer. Hänsyn bör tas till dessa.
Uppföljning av naturtyper och arter	Se skötselplan
Beskrivning, bevarandemål och bevarandetillstånd för naturtyper och arter	Se skötselplan